

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

92. An Clerici subiiciantur vi directiua legibus Principum sæcularium? Et notatur, quod secluso scandalo Ecclesiastici non peccant mortaliter dictas leges non obseruando? Ex part. 7. tr. 10. res. 39. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

2. Sed hæc sententia est singularis: idèd non tenenda. Sed dicendum est cum communi Theologorum sententia, vt nos firmamus in *tract. de immunit. Eccles.* quòd Clerici legibus ciuilibus, respicientibus bonum commune, & non repugnantibus Ecclesie liberati, teneantur tantum ex vi directiua; non autem ex vi legis: imò aliqui & probabiliter, docent, Clericos non teneri directè legibus secularibus; sed ex ratione naturali dictante, seruandas esse leges seculares propter conformitatem cum personis secularibus eiusdem Reipublice, quæ illis legibus directè subiiciuntur: sicut Princeps non obligatur directè suis legibus, sed indirectè: quia ratio naturalis dicitur, vt oneribus, quæ subditis imponit, ipse quoque se subiiciat. Et hæc sententiam docet Layman in *Theol. mor. tract. 4. c. 13. n. 7.* Azorius p. 1. lib. 5. cap. 11. quæst. 3. & part. 2. lib. 9. c. 7. 8. & 15. & alij.

Sup. hoc peccato mortali in Ref. præterita à lin. 8. & Verf. & peccat mortaliter. & in aliis eius not.

3. Non reticbo tamen, quòd aliqui inferunt, secluso scandalo Clericos non peccare mortaliter, si dictas leges Principum secularium non obseruent: & ita docet Martinus Bonacina *tract. de legib. disp. 1. q. 1. punct. 6. n. 53.* vbi sic asserit: [Vtrum Clerici grauius peccent transgrediendo leges ciuiles, constat, ex supradictis non grauius peccare, posito, quod directè nõ teneantur legibus ciuilibus.] Idem docuit Ioan. de Salas *de legib. disp. 14. sect. 10. n. 11. in fin. vbi ita ait.* [Si verum esset, quod Clerici non obligentur directè legibus ciuilibus, secluso scandalo, non peccarent mortaliter eas violando.] Ita ille, qui *supra, sect. 8. n. 103.* sententiam istam asserentem, Clericos non directè, sed indirectè legibus secularibus teneri, tanquam probabilem admittit, & ad argumenta contraria respondet.

RESOL. XCII,

An Clerici subiiciantur vi directiua legibus Principum secularium?

Et notatur, quod secluso scandalo Ecclesiastici nõ peccant mortaliter dictas leges non obseruando. Ex part. 7. tr. 10. & Miſc. 1. Ref. 2.

Alibi in duabus præcedentibus Ref. & infra in Ref. 94. §. Suppono. & §. vii. & in Ref. 96. §. Sed hæc. & in Ref. 98. §. vt ad medium, & in Ref. 99. tam dirigitur paulo post initium, & in Ref. 101. §. Sed. & in Ref. 214. §. Et respondeo. & in tom. 6. tr. 1. lege doctrinam Ref. 51.

Alibi in duabus præcedentibus Ref. & infra in Ref. 94. §. Suppono. & §. vii. & in Ref. 96. §. Sed hæc. & in Ref. 98. §. vt ad medium, & in Ref. 99. tam dirigitur paulo post initium, & in Ref. 101. §. Sed. & in Ref. 214. §. Et respondeo. & in tom. 6. tr. 1. lege doctrinam Ref. 51.

Libi hæc quæstionem cursim mote meo pertractaui, sed fufius de illa nunc erit sermo, vt me defendam aduersus Petrum Gonzalez de Salzedo, qui nouissime nominatim contra me inuehitur, & negatiuam sententiam tenet in *tr. de lege Politica, lib. 1. c. 4. n. 51. & seq.* nam, ait ille, congruum est, vt quatenus Ciues sunt Clerici illius Reipublice, coactiue, & directè illis laicis legibus teneantur, sicut & ceteri Ciues; & cum aliæ leges non existant ad vitam dirigendam secundum felicitatem politicam, teneantur his. Nec possunt ab hac obligatione separari à ceteris Laicis, cum vnum corpus conficiant in illa Republica perfectum ex parte totius Communitatis, præcipue cum lex Ecclesiastica non existat, nec possit, disponens in materia ciuili: aliàs sine legibus, existerent Clerici, quod nequaquam dicendum est: sed fatendum cum Suario *de leg. lib. 3. c. 34. n. 1.* quòd directè, & coactiue his legibus Clerici adstringuntur. Ita Gonzalez.

2. Sed, bona eius venia, falsò citat Suarez pro sententia sua, nam mordicus negatiuam tenet. Et ideo apponam hic per extensum eius verba, vt videant lectores quo pacto potuit ipse asserere Suarez docere Clericos coactiue, & directè legibus secularibus adstringi; Suarez ergo in loco citato postquàm aliqua argumeta pro sententia Gonzalez adduxisset, sic postea asserit: sed hæc sententia non est simpliciter admittenda. Primò, quia multi Canones sine limita-

tionem, & vniuersaliter dicunt, laicis super Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis nullam esse potestatem tributam. At potestas obligandi in conscientia per suas leges aliqua, & magna potestas est; ergo neque illa relictæ est laicis Principibus in Ecclesiasticas personas. Secundò, quia si Rex posset sua lege directè, & ex vi suæ potestatis obligare Clericos suis legibus, eadem ratione posset earum transgressores punire, quòd nullus concederet. Sequela probatur, quia teste Arist. potestas directiua inefficax est sine coactiua, & idèd, vel est vna, & eadem vtrumque actum comprehendens tanquam finem, & medium, vel moraliter non separantur. Et confirmatur, quia saltem posset legislator ciuili obligare iudicem Ecclesiasticum, vt Clericum suæ legis transgressorem puniat tali pena eadem lege ciuili designata, quia hoc etiam potest reduci ad vim directiuam, vt pertinens ad bonum commune ciuitatis, & pacem ciuim: consequens autem admittendum non est, vt infra dicam. Tertio est moralis, & practica ratio, quia Princeps, & iudices temporales valde affectant, & extendunt iurisdictionem in Clericos, & ideo si dicantur habere propriam, & veram iurisdictionem in Clericos ad obligandos eos suis legibus, facilè illam extendent, vel ad coactionem aliquam transgressorum talium legum, vel ad plures leges, quàm statui Clericorum conueniat. Ergo non est verisimile Ecclesiam reliquisse, seu permisisse laicis similem in Clericos potestatem. Adde hæreticos & schismaticos huius temporis in odium Pontificis, & status Ecclesiastici vehementer defendere, & exaggerare hanc potestatem temporalis Principis in Clericos, idèdque vt omnem occasionem illis auferamus, longiusque ab eis discadamus, fatius esse omnem Ecclesiasticarum personarum obligationem ad potestatem Ecclesiasticam reuocare. Et hæc omnia docet Suarez, vbi *supra*, videant modò Lectores, si sententiam Gonzalez, docuerit.

3. Dicendum est igitur Primò, Clericos non teneri directè seruare leges Ciuiles, sed indirectè ex ratione naturali dictante seruandas esse leges seculares propter conformitatem cum personis secularibus eiusdem Reipublice. Probatur prima pars assertionis, ex inferius dicendis, quia nemo tenetur legibus eius, qui in ipsum non habet iurisdictionem.

4. Secunda pars assertionis probatur, nam posita lege ciuili obligante omnes de communitate, lege naturali ad eam seruandam obligari etiam personas Ecclesiasticas, tanquam partes eiusdem communitatis, non secus ac dicendum, de legislatore cuius lege posita obligante omnes de communitate, lege naturali ad eandem seruandam obligari ipsummet legislatorem: cum non minus dissentaneum sit rationi, caput discrepare à suis membris, quàm membra à suo capite. Pari modo non minus dissentaneum rationi est, vnam partem communitatis discrepare à reliquo corpore, quàm caput à membris, aut membra à capite: sed personæ Ecclesiasticæ sunt pars ciuili eiusdem communitatis: ergo rationi dissonum est, posita lege obligante omnes, ipsos discrepare à reliquis; posita legem non seruando: Ergo virtute legis naturalis obligantur illam seruare. Ergo non directè, vt vult Gonzalez, sed indirectè modo explicato.

5. Vel melius dicendum est Secundò. Ideo Ecclesiasticas personas obligari ad seruandas leges ciuiles, quæ pro omnibus feruntur, nec sunt repugnantes Ecclesiasticæ immunitati, quia hæ ipsæ leges acceptantur, & approbantur, ab Ecclesiasticis Prælatiis, quibus ipsæ personæ Ecclesiasticæ sunt subiectæ. Quo fit, vt eo ipso, quòd talis lex fit per potestatem ciuilem sufficienter promulgata, & à tota, vel maiori parte

secularis

secularis Communitatis acceptata, censeatur etiam acceptata, & approbata à Summo Pontifice pro omnibus personis Ecclesiasticis, quoad vim directiuam tantum, ac proinde omnes personas Ecclesiasticas, quoad vim directiuam directè obligari ab huiusmodi lege, vt acceptata, & approbata à Summo Pontifice, Supremo superiore omnium Ecclesiasticorum. Hanc rationem assignat Decius in capit. Ecclesia sancta Mariae, quam cum aliis sequitur Suarez loco prenotato n. 13.

6. Quod autem huiusmodi leges ciuiles in iure Canonico sint tantum acceptatae, & approbatae quoad vim directiuam, non autem quoad vim coactiuam, constat tum ex praxi vniuersali Ecclesiae, secundum quam nunquam personae Ecclesiasticae coguntur à iudicibus ciuilibus, sed ab Ecclesiasticis ad penam pro legis transgressione incursum subeundam. Tum quia ipsa Ecclesiastica potestas id facere potuit, & ex alia parte valde conueniens, & expediens fuit, vt personae Ecclesiasticae, quoad vim coactiuam ciuiliu legum eximerentur, & quoad eam tantum subiicerentur suis propriis superioribus, vt & dignitas Ecclesiastica seruarietur, & Ecclesiasticae personae melius à suis superioribus, quam ab aliis iudicarentur.

7. Itaque ex supradictis apparet, indirectè quidem, & non directè (vt vult Gonzales) Clericos subiecti legibus Principum, quia nemo tenetur directè legibus eius, qui in ipsum exercere iurisdictionem non potest vt docet D. Tho. in p. 2. q. 96. ar. 5. & constat ex l. in ff. de iuris. d. omni. iud. Sed Princeps politicus non habet in Clericis iurisdictionem, vt patet ex c. Ecclesia S. Mariae de constit. vbi Innocentius III. ait. Nos attendentes, quod laicis etiam religiosus super Ecclesiasticis personis & Ecclesiis nulla sit attributa facultas imperandi. Et Eugenius III. in Synodo Rheimensi relata, c. decernimus de ind. laicis Ecclesiastica negotia tractare, maxime quae spiritalia sunt, interdicitur & c. placuit. 16. q. 7. laicis statuendi in Ecclesia omnis auctoritatis, & in c. seculares, de for. comp. in 6. Bonifac. VIII nullam secularibus iudicibus contra personas Ecclesiasticas iurisdictionem competere affirmat. Et Leo X. sacro approbante Concilio Lateranensi, sess. 9. in Bulla incipiente Supremae dispositionis arbitrio, & c. de reformatione Curiae, & aliorum differens sic ait. Et cum à iure tam diuino, quam humano laicis nulla potestas in Ecclesiasticas personas attributa sit, & c. Et ant. statimus, c. de Episc. & Cler. inquit, Federicus Imperator, vt nullus Ecclesiasticam personam in criminali quaestione, vel ciuili trahere ad iudicium seculare praesumat, contra Constitutiones imperiales, & Canonicas sanctiones. Et Honorius III. cap. super specula de primileg. ait Ecclesiam secularium legum non respicere famulatum, quae aequitatis & Iustitiae vestigia imitatur.

8. Adde quod forum sortiti, & statuti, seu legibus fori ligati, à pari procedunt, vt ait Decius, c. Ecclesia sancta Mariae, de Constit. n. 18. & alij ab eo relati, & Syluest. & Aldobrandinus in addit. ad Decium verbo apparet. Clerici autem non sunt de foro Principum secularium: sed Ecclesia, c. 2. de foro compet. cap. cum non ab homine, de iudic. cap. Clericum, & cap. nullus. 11. q. 1. ergo eorum legibus non ligantur.

9. Sed vt videat Gonzales, quantum cum ipso liberales sumus, sciat non desse Doctores asserentes, nullo modo Clericos esse subiectos legibus Principum. Et ita tenet Nauarr. lib. 1. Cons. de const. consil. 3. n. 4. vbi loquens de lege ciuili prohibente extractionem

aequorum extra regnum: etiam si, inquit, esset fauorabilis, non obligaret eos (nempe Clericos) a tanto quod loquitur per verba praecipua, vel prohibitiua, quoniam etiam secundum receptiorem sententiam, lex secularis, etiam fauorabilis; & generaliter loquens, non includit Clericos, si prohibendo, vel Praecipiendo loquatur, vt post alios tradit Deci. Hae Nauarrus. Eandem sententiam sequitur Azorius lib. 5. Moralium Inst. c. 12. q. 1. vbi nemini, inquit, dubium est, Clericos esse à ciuilibus Principum Constitutionibus exemptos, & liberos: quam fusiùs explicat infra q. 3. Nec etiam desera hic apponere verba sapientiss. Hulrici Hunnij, postquam Lutheranismum abiurauit, in Encyclopaedia, p. 111. 2. c. 3. n. 15. sic asserentis: Existimo Clericos magistratus secularis, cuius intra ditionem, ac territorium degunt, & commorantur, legibus non obligari, cum certissimum, ac prorsus indubitatum sit, illos demum legibus magistratus secularis obligari, qui ipsius sublimi iurisdictioni. Andr. Gail. lib. 2. obser. part. pract. 124. n. 9. Io. Pet. Surd. decis. Mantua. 129. n. 16. Ludolph. Schraderus in iur. feud. part. 7. cap. 5. num. 7. Daniel Mollerus lib. 1. semest. cap. 19. Constat verò plus satis, Clericos non esse secularis magistratus iurisdictioni subiectos, sed non solum per sacros Canones, c. si diligenti, extra. de for. comp. Sed etiam per leges & constitutiones Caesareas eadem exemptos esse, Nonel. 83. in praefat. & cap. 1. Cui certè est consequens, quod Clerici secularis magistratus legibus penitus non obstringantur. Huicque Hunnius. Et ideo non desunt multi negantes Principem secularem esse caput Clericorum etiam in politicis, & ciuilibus, nisi aequiuocè, vt oculus mortuus, de quo Arist. 4. meteor. cap. 12. seu vlt. ait non esse oculum propriè, sed aequiuocè, seu apalogicè, quia iam non habet in illos iurisdictionem, vt antea, nec illi sunt ei iam subiecti, sed per clericatum à legibus eius soluti sunt, vnde nec partes sunt Reip. ciuiles. Etiam aliqui mordicus putant, quod non videtur contra rationem esse in communitate aliquas personas priuilegiatas: quae propter singularia merita, & virtutes à lege communi exemptae sint, ergo neque erit contra rationem, vt personae Ecclesiasticae singulari priuilegio fundato in earum virtute, & meritis exemptae sint à communi lege. Antecedens constat: nã alioqui nullum posset Princeps per speciale priuilegium à communi lege eximere. Confirmam reclaratio dicitur, ad bonum commune promouendum praemianda esse merita, & virtutes virorum optime de Rep. meritorum: Et ea maxime praemiantur per huiusmodi specialia priuilegia, & exemptiones à lege communi. Ergo tantum abest, vt a dueretur rationi, vt potius sit rationi conforme, vt personae Ecclesiasticae, tanquam de Christiana Rep. optime merita, ob continuam eorum apud Deum pro fideli populo intercessionem, sint à communi lege, qua caeteri seculares astringuntur exemptae. Nec est eadem ratio de legislatore: nam cum legislator non habeat superiorem se, à quo iuridicè dirigi possit, vt possunt Ecclesiasticae personae per suos proprios superiores; cumque nemo in propria causa possit esse iudex sui, difficilius poterit legislator secum ipse, quam cum aliis, in lege dispensare.

10. Et ideo ex his omnibus inferunt personas Ecclesiasticas non teneri sub peccato mortali leges ciuiles seruare, secluso scandalo, & ita tanquam probabilem hanc sententiam docuit nouissime in Hispania Pater Caspenis in suo cursu Theol. so. 1. tr. 13. de legib. disp. 4. sect. 2. n. 15. Sed ego puto non esse recedendum à nostra sententia, modò, vt supra explicata, quam quidem impugnavit, sed non expugnauit Gonzalez

Sup. hoc infra in Ref. 198. §. 1. & in Ref. 209. §. Adde, & in Ref. 210. §. 1. ad medium; & in aliis §§. positis in auctor. 1. Ref. 21 huius not.

Sup. hoc supra in Ref. 49. & in alio §. eius prima not.

Sup. hoc supra in Ref. 90. ad lin. 8. & vers. & peccat mortaliter. & in aliis eius auctor. not.

IN MATI
tribu
O. X. N.
E. III

in §.1. cui hunc titulum apposuit. Defenditur hæc doctrina à Diana nouissimè contra hanc conclusionem scribente; nec ego, vt ipse asserit in meis resol. p. 5. tr. 1. resol. 19. docui, vt legentibus patebit, Clericos non esse vassallos Principum temporalium, sed tantum in d. resol. adduxi pugnantes sententias, referendo Valscum, & Martham; meam opinionem non aperui, vnde apertè subiunxi illa verba, sed quidquid sit de hoc, &c. Ergo malè Gonzalez docet absolutè me sententiam Marthæ qui docuit Clericos non esse vassallos Principum, etiam docuisse, sed bona eius venia iste Auctor sapius me citat pro sententiis, quas non teneo; vnde lib. 2. c. 7. n. 31. asserit me docere in p. 1. tr. 2.

Quæ hic est supra Ref. 7. & in aliis eius annot.

Quæ hic est supra Ref. 34. & in aliis eius annot.

Quæ hic sunt supra Ref. 110. & 24. & lege supra ex Ref. 25. §. Verum.

resol. 6. priuilegia Regibus concessa Bullam Cœnæ non reuocare; sed ego ibi, vt legentibus patebit, hoc non assero, sed tantum auctores pro vtraque sententia adduco, & meam opinionem non promo. Item lib. 2. c. 13. n. 43. asserit me immemorem meci approbare praxim retinendi litteras Apollolicas in p. 1. tr. 2. resol. 12. sed me in dicto loco talem praxim non approbare pater legentibus, & satis probaui in discept. Apolog. de Retensione Bullarum, contra Salgadum resol. 3. in fine.

11. Ad id verò quod Gonzalez, *vbi supra* n. 21. asserit, posse Iudices laicos Clericos in Rempubl. debacchantes, secundum leges, & earum pœnas coercere, præsertim si Iudex Ecclesiasticus decessit, & citat plures Doctores, & inter illos meipsum in p. 1. tr. 2. resol. 7. & 17. Resp. quod debebat dicere me locis cit. obseruasse cum Salas de legib. tr. 14. dispu. 14. scilicet 9. n. 11. dictos casus esse metaphysicos, & vix in praxi accidere posse; vnde Doctores à Gonzalez, & à me citati loquuntur, quando periculum esset in mora ad eundem Summ. Pontif. vel alios superiores Ecclesiast. & Clericorum libertas in manifestam cederet secularis Reip. perniciem; tunc asserunt dicti Doctores, posse Principes laicos non auctoritatè & iurisdictionaliter, sed vim vi repellendo cum moderamine inculpatæ tutelæ per viam naturalis defensionis Rempubl. à Clericis tueri, & seruare indemnem. Malè igitur Gonzalez *vbi supra* in his casibus, vt dixi metaphysicis, tribuit Iudicibus laicis ex vi legum auctoritatè coercitiuam in Clericos, nam hoc nunquam dixerunt Doctores: ab ipso citati, & præsertim ego ipse, iis enim casibus non dicuntur. Laici Clericos punire vi legum ciuiliu, sed per viam iustæ defensionis impedire, ne quid agant contra leges, sed vt dixi, hi casus vix moraliter accidere possunt. Et hæc dicta sufficiant in mei defensionem aduersus ea, quæ nominatim contra me nouissimè docuit suprascriptus Gonzalez, vir aliàs, satis quidè doctus, & eruditus.

RESOL. XCIII.

An si iudex Ecclesiasticus non condemnet Clericum in pœnam legis laicalis, possit illum iudex laicus condemnare? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 29.

§. 1. **A**D hoc dubium respondet Ludouicus Mexia in pragm. taxa panis concl. 5. n. 71. & seq. vbi sic ait; Pœna pragmatice inferenda est quoad Clericos per iudices Ecclesiasticos, & non à iudice laico, nisi quando iudex Ecclesiasticus requisitus dictam pœnâ Clerico infligere recusaret, aut negligens esset, plusve debito differret, vel si leuem pœnam imponeret, nam tunc iudex secularis posset se intromittere, & vsque ad debitam pragmatice pœnam supplere. Hæc Mexia.

2. Quæ quidem omnia sunt contra immunitatem Ecclesiasticam, nam, vt ego docui part. 1. tract. 2.

resol. 7. ex Vasquez & Salas, iudex Ecclesiasticus non debet Clericis violentibus leges ciuiles eandem pœnam infligere, quæ laicis statuta est. Imò Surdus consil. 301. num. 38. docet in tali casu iudicem Ecclesiasticum non debere eos punire pœna temporali, si lex Ecclesiastica nõ accessit. Sed quidquid sit de hoc, certum est Ecclesiasticos mitiori pœna plectendos esse. Adde quòd negligentia, vel iniustitia iudicis Ecclesiastici non præbet auctoritatem iudicibus laicis, vt possint exercere iurisdictionem in Clericos, sicuti facerent si illos damnarent ad pœnam legis laicalis, licèt esset lata propter publicam vtilitatem; ergo excludenda est suprascripta opinio Mexia.

Quæ hic est supra Ref. 90. in eius §. vlt. & infra in Ref. seq. §. Suppono, prope finem, & in Ref. 96. recitantes in fin. & in Ref. 100. §. vlt. & in Ref. 117. §. etiam licèt esset lata propter publicam vtilitatem; ergo excludenda est suprascripta opinio Mexia.

RESOL. XCIV.

An Clerici possint vendere vinum adinuicem, & de aliis quibus statutis quoad hanc materiam contra Immunitatem Ecclesiasticam? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 32.

§. 1. **R**espondeo ex communi sententia DD. Clericos posse vendere per famulos suos vinum & similia, tam ex patrimonialibus, quam beneficiis, non solum in mensura magna, & vt dicitur, ad grossum, sed etiam ad mensuras minutas, neque ad hoc dicitur negotiari. Ita glossa 1. in cap. negotiariorem, 88. dispu. Abbas in cap. 2. n. 1. de cleric. vel monach. Geminianus & Francus in cap. vnic. de vita & honest. Cler. in §. Bertachinus tract. de gabellis part. 2. q. 7. Roland. vol. 4. consil. 71. num. 9. & alij, quos asserere & sequitur Belletus in disquis. Cler. tit. 1. §. 21. num. 15. Genuens. in praxi Archiep. capit. 62. numer. 7. Prosper de Augustino in addit. ad sum. Quaranta, ver. veltigal. Squillante de priuileg. Cler. cap. 8. num. 38. & Barbosa part. 2. allegat. 13. Marta part. 4. cas. 3. num. 13. & alij. Difficultas est, an si aliquis iudex laicus statueret vt venditores vini debeant præstare fideiussionem ad solvendas pœnas, & in hoc casu interrogatus includeret etiam venditores vini Clericorum, vel si præciperet venditores vini non posse illud vendere nisi in quatra domo distante ab Ecclesia, quaeritur an hæc statuta sint contra immunitatem Ecclesiasticam? & affirmatiuam sententiam teneo.

Sup, hoc infra in §. Resol. modo discurre, & in §. Resol. modo respondere. huius Ref. & infra in Ref. seq. & in tom. 6. tract. 3. Ref. 128.

2. Verum vt veritas luceat, suppono primò quòd dicitur statutum contra immunitatem Ecclesiasticam, siue indirectè, siue directè id fiat, ex cap. statutum, de hæret. in 6. siue expressè, siue tacitè, ex cap. Clericis §. nos igitur, de immunit. Eccles. in 6. & etiam si non loquatur de personis Ecclesiasticis; & ita docet Valenzuela in defens. consil. Pauli V. part. 3. n. 123. Maynardus de priuileg. Eccles. art. 22. num. 20. & 70. Mandellus vol. 2. consil. 8. num. 3. Marta de iurisdic. part. 4. cent. 1. cas. 62. num. 9. Duardus in Bull. Cœn. lib. 2. can. 15. quest. 19. num. 2. Fagnanus in tract. de validitate consil. Pauli V. part. 3. fol. 59. Guevara in propugn. libert. Eccles. asserit. 1. §. 5. num. 36. & Surdus consil. 301. num. 7. & alij.

Sup, hoc infra in Ref. 200. §. Et quinto.

3. Suppono secundò Clericos non esse exemptos à legibus ciuilibus quatenus cum libertate Ecclesiastica non repugnant, vt sunt leges circa pretia rerum, mensuras vendendi, & similia, & ideo Villalobos in summ. tom. 1. tract. 2. diff. 31. num. 1. sic ait, [Los Ecclesiasticos todos, estan obligados à las leyes & 92. & in ciuiles que pertenegen a buena gouernacion y paz de la Republica, como son la tasa del trigo y otras cosas semejantes. el fundamento desta conclusion es que los tales tambien son vecinos como los demas y aunque sean efentos de la jurisdiccion, no lo han de ser en las de mas cosas que les pertenegen como à Ref. miembros de la Republica, mas ha fe de aduertir que

Sup, hoc quod hic supponitur vique ad not. seq. sup. in Ref. 90. §. & 92. & in aliis postis in annot. 1. huius vit. Ref. 92. & hic infra in §. vlt. huius à Ref.